

EAPC - Novetats en matèria de Seguretat Social

El complement per maternitat de les pensions: també per als pares?

08-10-2019

L'article 60 del [TRLGSS](#) reconeix a les dones que hagin tingut fills biològics o adoptats i siguin beneficiàries en qualsevol règim del sistema de la Seguretat Social de pensions contributives de jubilació, viduïtat o incapacitat permanent, un **complement de pensió**, per la seva aportació demogràfica a la Seguretat Social. Aquest complement, que té, amb caràcter general, naturalesa jurídica de pensió pública contributiva, consisteix en un import equivalent al resultat d'aplicar a la quantia inicial de les referides pensions un percentatge determinat, en funció del nombre de fills, segons l'escala següent:

- a) En el cas de 2 fills: 5%.
- b) En el cas de 3 fills: 10%.
- c) En el cas de 4 o més fills: 15%.

Doncs bé, un treballador va sol·licitar davant l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) que li abonessin aquest complement, en la seva condició de pare de dues filles, entenent que complia tots els requisits per accedir a aquest benefici i que el fet de no ser dona no hauria de constituir impediment per a això. Demanava, per tant, un increment del 5% en la seva pensió d'incapacitat permanent. No obstant això, l'INSS va dictar la **Resolució el dia 9 de juny de 2017**, que li denegava aquest reconeixement pel fet d'entendre que el complement de maternitat, com el nom indica, és un complement reconegut exclusivament a les dones perceptores d'una prestació contributiva de la Seguretat Social que siguin mares de dos fills o més a causa de la seva aportació demogràfica a la Seguretat Social.

El treballador va presentar un **demanda judicial** davant el Jutjat social número 3 de Girona, que va decidir suspendre el procediment i plantejar al Tribunal de Justícia de la Unió Europea la **qüestió prejudicial** següent:

"Vulnere el principi d'igualtat de tracte que impedeix tota discriminació per raó de sexe, reconegut per l'article 157 [TFUE] i en la Directiva 76/207/CEE del Consell, de 9.2.1976 i en la Directiva 2002/73, que modifica a aquella, refosa per [la] Directiva 2006/54/CE de 5.7.2006,

relativa a l'aplicació del principi d'igualtat de tracte entre homes i dones pel que fa a l'accés a l'ocupació, a la formació i a la promoció professionals, i a les condicions de treball, una llei nacional (en concret l'article 60.1 de la [LGSS]) que reconeix la titularitat del dret a un complement de pensió, per la seva aportació demogràfica a la Seguretat Social, a les dones que hagin tingut fills biològics o adoptats i siguin beneficiàries en qualsevol règim del sistema de la Seguretat Social de pensions contributives de jubilació, viduïtat o incapacitat permanent i no es concedeix, per contra, aquesta titularitat als homes en idèntica situació?"

El cert és que l'INSS ha insistit en el **caràcter corrector complementari** que té aquesta norma, inscrita en un marc normatiu més ampli que té per objecte compensar els efectes en les pensions dels desavantatges que pateixen les dones durant la seva vida professional. En aquest sentit, la mateixa **normativa europea** ([article 157.4 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea](#)) estableix que, a fi de garantir en la pràctica la plena igualtat entre homes i dones en la vida laboral, el principi d'igualtat de tracte no impedeix a cap Estat membre mantenir o adoptar **mesures que ofereixin avantatges concrets** destinats a facilitar al sexe menys representat l'exercici d'activitats professionals o a evitar o compensar desavantatges en les seves carreres professionals. No obstant això, aquestes mesures estan condicionades per l'estricta **aplicació del judici de proporcionalitat**, sense el qual esdevindrien discriminatòries.

L'assumpte es troba actualment pendent de resolució per part del TJUE, però l'**advocat general Michal Bobek** ha presentat, [en data 10 de setembre de 2019](#), les seves conclusions sobre aquest tema, entenent que l'article 4, apartat 1, de la [Directiva 79/7/CEE del Consell](#), de 19 de desembre de 1978, relativa a l'aplicació progressiva del principi d'igualtat de tracte entre homes i dones en matèria de seguretat social, s'ha d'interpretar en el sentit que **s'oposa a una disposició nacional com la controvertida en el present assumpte**, que, d'una banda, confereix el dret a percebre un complement de pensió a les dones mares de dos o més fills que adquireixen el dret a una pensió contributiva d'incapacitat permanent després de l'entrada en vigor d'aquesta disposició, però que, d'altra banda, no ofereix possibilitat de concedir aquest dret als homes en cap situació.

Per arribar a aquesta conclusió, l'advocat general entén que, sobre la base de la informació presentada davant el Tribunal de Justícia, la prestació controvertida, tal com està concebuda actualment, **no compleix en cap cas el criteri de proporcionalitat exigít per la normativa europea**. Empara la seva conclusió en tres arguments:

- Des del punt de vista de l'adequació, cal assenyalar que la mesura controvertida **no s'aplica a les pensions no contributives**, que es poden veure més afectades per la bretxa de gènere, tenint en compte que és més probable que les dones de les generacions anteriors ni tan sols aconseguixin el nombre d'anys necessari per sol·licitar pensions contributives.
- La mesura **únicament s'aplica a les pensions que es van començar a pagar el 2016**, i exclou per tant les dones pertanyents a les generacions que més probablement s'han vist afectades per la bretxa de gènere, la qual cosa constitueix una dissonància tan forta entre l'objectiu (oficialment declarat) de la mesura i els mitjans triats per executar-la que la fa inadequada per aconseguir aquest objectiu declarat.
- Finalment, la mesura controvertida no compleix el requisit de necessitat, ja que **només s'aplica a les dones i no admet cap tipus de consideració de la situació dels homes que es trobin en situacions comparables**. No hi ha la possibilitat d'aplicar la mateixa mesura als homes que s'han vist afectats per interrupcions de les seves carreres professionals o per la reducció de cotitzacions relacionades amb l'educació dels fills.

Per tot això, l'advocat general entén que l'article 60 del TRLGSS espanyol, en la forma actual, no compleix els requisits d'adequació i necessitat que s'exigeixen per satisfer els estàndards del principi de proporcionalitat, els quals s'han de respectar perquè tal mesura sigui admissible en virtut de l'article 157.4 del TFUE, que s'oposa, per tant, a la mesura controvertida en el present assumpte i, per tant, aquesta és incompatible amb el dret de la Unió.

Caldrà estar atents, per tant, a la decisió que, en vista de l'informe de l'advocat general Michal Bobek, adopti el Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

Jorge Pérez Pérez

Doctor en dret. Delegat de la DE de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Professor UAB.
Director del Postgrau en Ocupació